

ความรับผิดชอบตามกฎหมายของบริษัทข้ามชาติ

นาย บุญพิสิฐ ศรีหงส์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-049-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018763 142400649

Legal Liabilities of Multinational Corporations

Mr. Boonpisit Srihong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-049-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความรับผิดชอบตามกฎหมายของบริษัทข้ามชาติ

โดย

นายบุญพิสิฐ ศรีหงส์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม

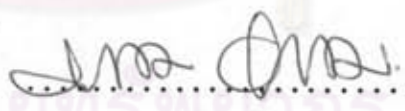

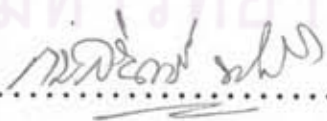
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสตเสถียร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กมลินทร์ ทิณิจกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ อรพรรณ พนัสพัฒนา)

บทกวีสิริ ศรีทงส์ : ความรับผิดชอบตามกฎหมายของบริษัทข้ามชาติ (LEGAL LIABILITIES OF MULTINATIONAL CORPORATIONS อ.ที่ปรึกษา : อจ.สุธรรม อยู่ในธรรม, 124 หน้า, ISBN 974-583-049-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาความรับผิดชอบโดยองค์การการค้าข้ามพรมแดนของบริษัทข้ามชาติ แนวความคิดดั้งเดิมของหลักการเป็นเอกเทศขององค์การกฎหมายและหลักการจำกัดความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ได้รับการสร้างขึ้นมาเพื่อสนองตอบต่อความต้องการในการดำเนินธุรกิจ และเพื่อวัตถุประสงค์การลดความเสี่ยงทางธุรกิจ การขยายตัวของบริษัทข้ามชาติเป็นผลจากส่วนหนึ่งของระเบียบแบบแผนข้อบังคับของกฎหมายว่าด้วยบริษัทซึ่งบัญญัติให้บริษัทข้ามชาติสามารถนำประโยชน์จากหลักการจำกัดความรับผิดชอบได้ด้วย โดยนัยเช่นนี้ บริษัทที่ดำเนินธุรกิจข้ามพรมแดนประเทศจึงอาจหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบจากความรับผิดชอบในหลายๆประเทศได้โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ไม่สมัครใจ ได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหามาในหลายๆประเทศในเรื่องการประกอบกิจการของบริษัทที่มีทุนประกอบการค้าแต่ก็ประสบความสำเร็จไม่มากนัก ดังตัวอย่างของการพัฒนาหลักการพิจารณาตัวคนที่แท้จริงของบริษัทเพื่อแก้ไขปัญหากลไกเสี่ยงการจำกัดความรับผิดชอบในบางประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์

ผลของการวิจัยพบว่า โดยการถือกำเนิดและโดยปรัชญาของกฎหมายนั้น กฎหมายว่าด้วยบริษัทในแบบแผนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเมื่อบังคับใช้กับบริษัทข้ามชาติซึ่งเป็นบริษัทธุรกิจที่มีทรัพย์สินและการควบคุมจัดการอยู่นอกเขตแดนประเทศที่บริษัทได้ประกอบธุรกิจ แบบแผนของกฎหมายว่าด้วยการจำกัดความรับผิดชอบที่ใช้ในปัจจุบันอาจจะมีความเหมาะสมเมื่อใช้กับสภาพการณ์ทางกฎหมายที่แน่นอนและในระยะเวลาหนึ่งๆ แต่อาจจะไม่เหมาะสมเมื่อใช้กับบริษัทธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจสูง ในท้ายที่สุดของการวิจัยนี้มีความประสงค์ที่จะ เสนอแนะกรอบความคิดและข้อพิจารณาที่มีประโยชน์ในการพิจารณาปัญหานี้

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C170075 : MAJOR LAW

KEY WORD:

LIMITED LIABILITY / SEPARATE LEGAL ENTITY / LEGAL PERSONALITY / DISREGARD OF CORPORATE ENTITY

BOONPISIT SRIHONG : LEGAL LIABILITIES OF MULTINATIONAL CORPORATIONS. THESIS ADVISOR : MR.SUDHARMA YOONAI DHARMA, 124 pp. ISBN 974-583-049-6

This research undertakes to study liabilities associated with a cross-border operation of Multinational Corporations (MNC). Originally, the concept of a separate entity and limited liability were institutionalized by the need to encourage entrepreneurship and to minimize risks. The emergence of MNC is contributed in part by traditional corporate laws and regulations which provide limited liability benefit to the MNC. Thus, companies that operate across boundary are insulated from various types of liabilities especially for liability "in voluntary creditor". Different jurisdictions have attempted to deal with a problem of thin capitalization without much success. For example, some jurisdictions, notably common law countries, develop a doctrine of piercing a corporate veil to by-pass the limited liability.

This research finds that, by its origin and philosophies, traditional corporate law could not sufficiently deal with multinational Corporation whose assets and control usually lie outside the country in which it operates. Traditional law of limited liability may be suitable in certain legal environment and time frame. It may not be suitable to apply to large conglomerate involved in high risk business. In the final analysis, this study undertake to propose a framework and considerations which might be useful to deal with the matter.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....กฎหมายระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา.....๒๕๓๕

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย และ อาจารย์ไชยวัฒน์ บุณนาค ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นให้เบื้องต้นให้เป็นแนวทางการวิจัย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รศ.พิเศษ เสตเสถียร อาจารย์ ดร.กมลินทร์ พิณีภูวคณ และอาจารย์อรพรรณ พันสัทธนา ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการ สอบความรู้และได้เอาใจใส่ในการวิจัยของผู้วิจัยโดยตลอด

อนึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบคุณคุณ บิดาและมารดา ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาถึงชั้นอุดมศึกษา และขอขอบคุณ คุณชาตรี อรรถนันทน์ คุณชัยเวทย์ ฤกษ์พิบูลย์ คุณนิวัฒน์ ไทรวัดนา คุณวัชรีย์ สงวนแก้ว และคุณวิชาน นิโครธานนท์ ผู้ช่วยจัดพิมพ์และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำตลอดการวิจัย มา ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. บริษัทข้ามชาติ.....	5
2.1 สถานะทางกฎหมายของบริษัทข้ามชาติ.....	12
2.2 ความรับผิดของบริษัทข้ามชาติ และหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิด..	22
3. หลักกฎหมายว่าด้วยเรื่องความรับผิด.....	26
3.1 ความเป็นมาของหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิด.....	27
3.2 หลักกฎหมายว่าด้วยการเป็นเอกเทศขององค์การกฎหมายและ สภาพบุคคล.....	36
3.3 หลักการจำกัดความรับผิด.....	42
3.4 ข้อยกเว้นการจำกัดความรับผิด.....	60
4. หลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดและการประกอบธุรกิจของบริษัทข้ามชาติ..	67
4.1 ปัญหากฎหมายเรื่องความรับผิด ในหลักกฎหมายว่าด้วยบริษัท ในการ บังคับใช้กับบริษัทข้ามชาติ ศึกษากรณี.....	68
4.1.1 Barcelona Traction Light and Power Co.,Ltd. Case.....	68
4.1.2 Union Carbide Corporation (Bhopal) Case.....	85

4.2 แนวโน้มของการกำหนดความรับผิดชอบของบริษัทข้ามชาติ.....	96
4.2.1 ร่างประมวลจรรยาบรรณบริษัทข้ามชาติ.....	98
4.2.2 แนวปฏิบัติบริษัทข้ามชาติ	104
4.2.3 กฎหมายและลักษณะของบริษัทในประชาคมยุโรป.....	108
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	112
เอกสารอ้างอิง.....	118
ประวัติผู้เขียน.....	124

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
1.บริษัท Royal Dutch / Shell.....	14
2.บริษัท Dunlop / Pirelli.....	15
3.บริษัท Unilever.....	17
4.บริษัท Union Carbide Corporation.....	18

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ICJ	International Court of justice
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
SDNY	Southern District Court of New York
UN	United Nations
UNCTC	United Nations Centre on Transnational Corporations

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย